

[Forside \(/\)](#) / [Planteavl \(/planteavl/\)](#) /

[Økologisk korndyrkning - potentiale ved aktiv brug af genetik og diversitet \(/planteavl/oekologisk-korndyrkning-potentiale-ved-aktiv-brug-af-genetik-og-diversitet/\)](#)

Udgivet 16.12.2024

Økologisk korndyrkning - potentiale ved aktiv brug af genetik og diversitet

Forebyggelse er afgørende for at komme udfordringer med ukrudt, sygdomme og skadedyr til livs i øko-korndyrkning. Derfor undersøger vi, i hvilken grad sortvalg og diversitet i sortsmaterialet kan forebygge disse udfordringer.

Af Linda Rosager Duve, Tove Mariegaard Pedersen

Sortsblandinger er kendte for at give højere udbytter og reducere sygdomsangreb i forhold til sorter dyrket i renbestand.

Ukrudtskonkurrenceevne i vinterhvede - kan sortsblandinger gøre en forskel?

I projektet ØKOKORN designes nye sortsblandinger, som afprøves i økologiske markforsøg, med det formål at finde blandinger, som effektivt kan skygge for ukrudtet. Ukrudt er en stor udfordring i dyrkning af økologisk vinterhvede.

Der er udviklet økologiske sorter af vinterhvede, som er højere i vækstform, og som har vist sig effektive til at skygge for ukrudtet, men de kan være følsomme for lejesæd i renbestand, særligt ved høje kvælstofniveauer. Der kan derfor vise sig at være en fordel ved at sammensætte sortsblandinger i vinterhvede, hvor der kombineres høje sorter med sorter, der har en kraftig efterårsvækst, og som kan dække af i bunden af sortsblandingen. Med denne kombination håber vi at kunne lave blandinger, som både skygger effektivt for ukrudtet, og hvor en eventuel risiko for lejesæd samtidig reduceres sammenlignet med høje sorter i renbestand.

Udsåning af sortsblandinger ved lagdeling af sorter i såkassen er afprøvet i demoparceller hos økologiske landmænd. [Læs om erfaringerne \(/planteavl/egne-sortsblandinger-af-vinterhvede-metoder-og-erfaringer/\)](#).

Modstandsdygtighed mod svampesygdomme i vinterhvede

Økologer har ikke mulighed for at behandle svampesygdomme, og forebyggelse er afgørende for modstandsdygtighed – også under fremtidige klimaforhold med ændringer i sygdomsforekomsten. Øget diversitet i sortsmaterialet kan være en af løsningerne, og med ny lovgivning er det nu tilladt at anvende økologisk heterogent materiale.

Effekten af øget diversitet på svampesygdomme er kendt fra sortsblandinger, hvor forskelle i

modtagelighed i sorterne betyder, at planterne kan kompensere for hinanden. Heterogent materiale og sortsblandinger adskiller sig ved, at sortsblandinger typisk blandes af 3-4 sorter. Heterogent materiale derimod indeholder ikke sorter, men kan fx bestå af populationer, som er fremkommet ved et stort antal krydsninger mellem sorter, og er derfor mere dynamiske og besidder en højere grad af diversitet end sortsblandingerne.

Heterogent materiale og dets evne til at øge modstandsdygtigheden overfor svampesygdomme testes ligeledes i [økologiske markforsøg](#). ([/temaer/oekologiske-landsforsoeg/](#))

Forebyggelse af skadedyr i vårhvede og havre ved optimeret sortsvalg

Bygfluelarver er en stor udfordring i dyrkning af økologisk vårhvede. Forsøg har vist, at sen efterårssåning er effektivt mod bygfluer, idet planterne bliver mindre skadede af bygfluelarvernes angreb i foråret, når planterne er længere i udviklingen ved bygfluernes flyvningstidspunkt. Men det er svært at opnå brødkvalitet ved efterårssåning.

Foto: Maja E. Petersen

Bygfluelarve

Foto: Tove Mariegaard Pedersen

Vårhvedestængel med bygfluelarve-gnav.

Sortsforskelle i tidlighed og modtagelighed for bygfluelarver undersøges i økologiske markforsøg ved forskellige såtidspunkter i foråret for at afklare, om der findes sorter, som kan sås tidligere end normalt, eller som er hurtigere i væksten, så udfordringerne med bygfluelarverne kan reduceres. Muligheden for tidlig såning vil selvfølgelig afhænge af de aktuelle vejr- og markforhold det pågældende år.

Havren klarer sig godt i økologisk dyrkning, da den er sund, konkurrerer godt mod ukrudt og kan optage kvælstof over en lang periode, som frigives fra efterafgrøder og husdyrgødning. Pga. risiko for opformering af havrecystenematoder anbefales det dog, ud fra et forsigtighedsprincip, ikke at dyrke havre oftere end hvert 4. år. For at undgå opformering af nematoder og for at imødekomme efterspørgsel til bl.a. gryn og havredrik, er der behov for højtydende havresorter med nematoderesistens. Danske og udenlandske sorter og nye forædlerlinjer med nematoderesistens afprøves i økologiske markforsøg for at undersøge dyrkningsegenskaber under økologiske forhold.

Forbedret ukrudtskonkurrenceevne og økonomi ved dyrkning af hybridrug

I økologisk vinterrug er det almindelig praksis at udskyde såning til slutningen af september/først i oktober måned for at mindske ukrudtsfremspiring efter såning. Ved sen såning anbefales det at øge udsædsmængden for at kompensere for mindre buskning. Mange vælger at spare på den dyre hybridudsæd, uden at kende den optimale udsædsmængde ved sen såning under økologiske dyrkningsforhold. Tidligere forsøgsresultater under økologiske dyrkningsforhold er baseret på populationsorter af vinterrug, og de giver ikke et retvisende billede i forhold til hybridrug, som har en anderledes vækst.

For at opnå optimal effekt på ukrudt, udbytte og landmandens økonomi afprøves såtider og udsædsmængder i hybridsorter af vinterrug i to års økologiske markforsøg for at finde den optimale kombination. Markforsøgene vil blive suppleret med økonomiberegninger for dyrkning af hybridrug ved forskellige såtidspunkter og udsædsmængder.

SortInfo og Landsforsøgene - oplysninger om økologiske forsøg

Forsøgsresultater fra ovenstående forsøg vil efter høst og opgørelse af data kunne findes på sortsdatabasen SortInfo (<https://eur01.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fsortinfo.dk%2F%23%2F&data=05%7C02%7Cdue%40icoel.dk%7C9bc2cee6e5324f>

og i Landsforsøgene (https://eur01.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.landbrugsinfo.dk%2Fbasis%2Fd%2F5%2F%2Fplanter_landsforsogene_oversigt

som udkommer sidst på året.

I SortInfo er der indenfor enkelte arter oprettet særlige sortsegenskaber fra de økologiske forsøg. Særligt for vårbyg er det muligt at finde oplysninger om ukrudtskonkurrenceevne, herunder plantehøjde, tidligt plantedække og ukrudtsdækning ved skridning under økologiske dyrkningsforhold.

I videoen her finder du søgetips til at finde de relevante oplysninger om sorter under økologiske dyrkningsforhold i SortInfo.

Fonden for **økologisk landbrug**

Måske er du også interesseret i

20.05.2026

Nyt projekt tester grønspelt som økologisk konsumafgrøde

I Tyskland er 'grünkern' en delikatesse, som indgår i kosten på forskellig vis. Det e...

19.05.2026

Bekæmp kæmpebjørneklo på din bedrift

Rodstikning, slåning og afhugning er forskellige brugbare strategier, når du...

18.05.2026

Havresorters kvalitet til havredrik

I 2024-2025 har projektet POATential undersøgt kvaliteten af havre hele vejen...

12.05.2026

Sund havre kan blive endnu sundere

Analyser af 200 gamle sorter, landracer og moderne forædlerlinjer af havre viser...

08.06.2026

OrganicXseeds – den danske frødatabase

OrganicXseeds er den økologiske frødatabase i Danmark. I denne artikel find...

20.05.2026

Planteformeringsmateriale fra omlægningsmarker

Vær opmærksom på, at der ikke må anvendes udsæd og læggemateriale fra marker i...

20.05.2026

Udsæd til økologisk majsdyrkning

I denne artikel finder du en oversigt over, hvad du skal være særligt opmærksom p...

08.06.2026

Frøblandinger til økologer

Det er vigtigt, at du som økologisk landmand er opmærksom på de regler, de...

20.05.2026

Frø af efterafgrøder, græs og kløver til økologisk dyrkning

Der gælder en særlig dispensationspraksis, som har betydning for mulighederne f...

13.04.2026

Økologer dyrker det, der fungerer bedst økologisk

Tal fra Danmarks Statistik giver indblik i, hvilke korn- og

bælgsædsafgrøder økologis...

27.03.2026

Artsrige græsblandinger har mange fordele på kvægbedriften

Græsmarksblandinger med en stor diversitet og et balanceret indhold af græs, urter og...

12.03.2026

Lovforslag om Nye Genomiske Teknikker har betydning for økologer

Nye Genomiske Teknikker (NGT) er forædlingsteknikker, hvor man målrettet ændrer e...

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

+45 40 25 63 33

tove@icoel.dk